

RZECZNIK PATENTOWY- ZAWÓD DLA TWÓRCZYCH

Spis treści

01

Czym zajmuje się rzecznik patentowy?

02

Rzecznicy jako grupa zawodowa

03

Jak zostać rzecznikiem patentowym?

04

Rozwój zawodowy - europejski rzecznik patentowy

05

Ścieżki kariery

06

Rozmowa z rzecznikiem patentowym

01

Czym zajmuje się rzecznik patentowy?

Rzecznik patentowy jest specjalistą z zakresu **prawa, nauki i techniki oraz biznesu**. Zawód rzecznika patentowego łączy pasję badacza, skrupulatność prawnika, daje też dostęp do fascynujących obszarów wiedzy. We współczesnym świecie, w obliczu globalizacji i błyskawicznego postępu technologicznego rzecznik patentowy jest niezastąpionym wsparciem dla przedsiębiorców, wynalazców, badaczy i twórców. Szczególnie dla firm rozpoczynających działalność, start-upów, projektów komercjalizacyjnych rzecznik patentowy powinien być jednym z pierwszych i najważniejszych **doradców biznesowych**.

Zawód rzecznika patentowego polega na świadczeniu pomocy w sprawach dotyczących ochrony prawnej m. in. **wynalazków, wzorów użytkowych, znaków towarowych nazw handlowych i oznaczeń geograficznych, wzorów przemysłowych, praw autorskich oraz zwalczania nieuczciwej konkurencji**. W wielu krajach europejskich rzecznicy zależnie od wykształcenia mogą uzyskać uprawnienia albo w ochronie patentów albo w ochronie znaków towarowych i wzorów przemysłowych. Ma to swoje odzwierciedlenie w angielskim nazewnictwie, rozróżniającym „patent attorney” i „trademark attorney”.

W Polsce rzecznik patentowy ma prawo zajmować się wszystkimi rodzajami praw własności przemysłowej, a także prawami autorskimi i zwalczaniem czynów nieuczciwej konkurencji. W praktyce jednak **rozwiązaniami technicznymi** zajmują się głównie rzecznicy mający wykształcenie w zakresie nauk ścisłych i przyrodniczych.

01

Czym zajmuje się rzecznik patentowy?

Według przepisów prawa rozwiązanie techniczne może zostać opatentowane, jeżeli jest:

- nowe, czyli nie stanowi części istniejącego stanu techniki,
- nieoczywiste,
- a także posiada przemysłowe zastosowanie.

W prawidłowej ocenie tych kryteriów pomaga właśnie rzecznik patentowy. Do niego należy ponadto takie sformułowanie dokumentów zgłoszeniowych, by zwiększyć szansę na przyznanie patentu, a także zmniejszyć prawdopodobieństwo naruszenia cudzego, chronionego już patentem rozwiązania.

Nieco inna jest specyfika spraw związanych z **rejestracją znaków towarowych i wzorów przemysłowych, a także z innymi rodzajami praw własności intelektualnej oraz zwalczaniem nieuczciwej konkurencji.**

Rzecznicy patentowi w tych obszarach muszą wykazać się profesjonalizmem i szeroką wiedzą nie tylko z dziedziny prawa własności przemysłowej. Znaki towarowe i wzory przemysłowe, nazwy handlowe, czy prawa autorskie to elementy związane silnie z wizerunkiem firm i ich produktów, mające znaczenie dla promocji oraz rozwoju biznesu.

01

Czym zajmuje się rzecznik patentowy?

Rzecznik patentowy musi oferować przedsiębiorcy doradztwo nie tylko prawne ale i strategiczne, wykazując się wiedzą o różnych segmentach rynku.

Rzecznicy patentowi reprezentują klientów w postępowaniach zgłoszeniowych i sporach przed urzędami patentowymi. W sądach z kolei występują jako **pełnomocnicy** w sprawach o naruszenie patentów, znaków towarowych i wzorów przemysłowych, czy praw autorskich. W Polsce rzecznicy patentowi mają prawo reprezentować swoich klientów przed **sądami i organami orzekającymi w sprawach własności przemysłowej**. Wyjątkiem są tylko postępowania karne i karno-skarbowe.

Rzecznicy jako grupa zawodowa

02

Rzecznicy patentowi są niewielką grupą zawodową. Wg danych Polskiej Izby Rzeczników Patentowych w 2021 r. uprawnienia rzecznikowskie posiada 898 osób, z których około 70% jest czynnych zawodowo. Własność intelektualna przyciąga na równi obie płcie, 467 rzeczników patentowych to kobiety, a 431 to mężczyźni.

Prowadzenie postępowań zgłoszeniowych przed **Europejskim Urzędem Patentowym (European Patent Organization – EPO)** wymaga specjalnych uprawnień **europejskiego rzecznika patentowego**. W Polsce ma je 251 osób.

Liczba rzeczników w naszym kraju pozostaje od lat na mniej więcej takim samym poziomie (Tab. 1). Nabór na **aplikację rzecznikowską** odbywa się co roku jesienią. Rzecznicy patentowi jako doradcy są niezbędni w procesach rozwoju innowacji. Bardzo ważne jest zatem promowanie tego zawodu i zwiększanie liczby dobrze wykształconych specjalistów z zakresu ochrony własności intelektualnej, czyli krajowych i europejskich rzeczników patentowych, którzy będą w stanie służyć pomocą polskim przedsiębiorcom i wynalazcom świadcząc usługi na poziomie porównywalnym do ich odpowiedników w innych krajach UE.

Tab. 1 Liczba rzeczników patentowych w Polsce

Rok	2006r.	2009r.	2011r.	2015r.	2018r.	2021r.
Liczba rzeczników patentowych w Polsce	990	946	913	898	931	898

(Źródło: PIRP, czerwiec 2021 r.)

Rzecznicy jako grupa zawodowa

02

Tab. 2. Liczba europejskich rzeczników patentowych w niektórych krajach europejskich

Kraj		Liczba europejskich rzeczników patentowych
	Polska	251
	Francja	1169
	Niemcy	4575
	Wielka Brytania	2359

Tab. 3 Liczba europejskich zgłoszeń patentowych w 2020 r. wg kraju pochodzenia

Kraj	Liczba
• Chorwacja	22
• Łotwa	27
• Litwa	50
• Bułgaria	52
• Rumunia	54
• Słowacja	55
• Estonia	57
• Cypr	64
• Malta	65
• Grecja	136
• Słowenia	165
• Węgry	107
• Portugalia	249
• Czechy	205
• Luksemburg	394
• Lichtenstein	464
• Polska	483
• Irlandia	970
• Norwegia	982
• Hiszpania	1 791
• Finlandia	1 895
• Austria	2 303
• Belgia	2 400
• Dania	2 404
• Szwecja	4 423
• Włochy	4 600
• Wielka Brytania	5 715
• Holandia	6 375
• Szwajcaria	8 112
• Korea	9 106
• Francja	10 554
• Chiny	13 432
• Japonia	21 841
• Niemcy	25 954
• USA	44 293

Rzecznicy jako grupa zawodowa

02

Zasady wykonywania zawodu rzecznika patentowego w Polsce (na podstawie Ustawy z dnia 11 kwietnia 2001r. o rzecznikach patentowych).

Zawód rzecznika patentowego jest zawodem zaufania publicznego i podlega ochronie prawnej. Rzecznikiem może zostać każdy mieszkaniec naszego kraju, posiadający polskie obywatelstwo i pełną zdolność do czynności prawnych. Kandydat musi mieć ukończone magisterskie studia wyższe o kierunku przydatnym do wykonywania zawodu, w szczególności techniczne lub prawnicze oraz złożyć z wynikiem pozytywnym egzamin kwalifikacyjny. Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest ukończenie aplikacji rzecznikowskiej.

Zawodu rzecznika nie można łączyć z urzędem sędziego, notariusza, komornika, prokuratora, asesora prokuratorskiego lub notarialnego a także z aplikacjami: ogólną, sędziowską, notarialną, komorniczą i prokuratorską.

W przypadku podjęcia pracy w organach wymiaru sprawiedliwości bądź ścigania, prawo wykonywania zawodu rzecznika patentowego zostaje zawieszone. Rzecznicy patentowi są na mocy ustawy zrzeszeni w **Polskiej Izbie Rzeczników Patentowych (PIRP)**, która reprezentuje ich interesy.

03

Jak zostać rzecznikiem patentowym?

I. Studia

Należy ukończyć **studia magisterskie** na kierunku prawnym, technicznym lub nauk przyrodniczych. Przydatne wykształcenie można zdobyć m. in. na:

- uczelniach politechnicznych (inżynieria, mechanika, elektronika, mechatronika etc.)
- wydziałach chemicznych, biologicznych, biotechnologicznych, weterynaryjnych
- uczelniach medycznych
- wydziale prawa

II. Aplikacja rzecznikowska

Nabór na aplikację organizuje raz w roku Polska Izba Rzeczników Patentowych. Ma on formę **egzaminu konkursowego**. Egzamin pisemny obejmuje zagadnienia z zakresu:

- zadań rzecznika patentowego i zasad wykonywania tego zawodu,
- podstaw prawa własności przemysłowej,
- elementów wiedzy technicznej i prawa konstytucyjnego,
- znajomości języka obcego – angielskiego, niemieckiego lub francuskiego, według wyboru kandydata.

03

Jak zostać rzecznikiem patentowym?

Pozytywna ocena z egzaminu konkursowego jest warunkiem wpisania na listę aplikantów.

Aplikacja trwa trzy lata i odbywa się pod nadzorem patrona - rzecznika patentowego. Opłata za aplikację za 1 rok wynosi trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia (wg danych GUS za poprzedni rok kalendarzowy). Wszyscy aplikanci, bez względu na wykształcenie, uczestniczą w wykładach i ćwiczeniach obejmujących:

- prawo własności przemysłowej
- zagadnienia prawa w tym postępowania cywilne i administracyjne
- prawo patentowe
- wzory przemysłowe
- znaki towarowe i inne oznaczenia odróżniające
- nieuczciwą konkurencję
- topografię układów scalonych
- regulacje europejskie i międzynarodowe stosowane do ochrony własności intelektualnej i przemysłowej
- transfer technologii
- podstawy prawa autorskiego
- domeny internetowe i zagadnienia związane z internetem

Aplikanci odbywają też praktyki w Urzędzie Patentowym RP oraz w sądach.

03

Jak zostać rzecznikiem patentowym?

III. Egzamin kwalifikacyjny

Egzamin ten sprawdza przygotowanie kandydata do samodzielnego i prawidłowego wykonywania zawodu. Składa się z trzech części pisemnych. Kandydat musi sporządzić dokumentację zgłoszenia wynalazku do ochrony, pismo procesowe oraz opinię prawną na podstawie podanego stanu faktycznego.

Pozytywny wynik egzaminu kwalifikacyjnego daje prawo do wykonywania zawodu rzecznika patentowego w Polsce oraz reprezentowania klientów przed **Urzędem Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO)**. Jednocześnie kandydat staje się z mocy prawa członkiem Polskiej Izby Rzeczników Patentowych. Więcej na temat aplikacji rzecznikowskiej można dowiedzieć się na stronach **Polskiej Izby Rzeczników Patentowych** – <http://www.rzecznikpatentowy.org>.

Rozwój zawodowy - europejski rzecznik patentowy

04

Polskie uprawnienia rzecznika patentowego nie wystarczają by reprezentować klientów przed **Europejskim Urzędem Patentowym w Monachium (European Patent Office - EPO)**. Dodatkowe uprawnienia – tytuł europejskiego rzecznika patentowego – uzyskuje się zdając **Europejski Egzamin Kwalifikacyjny** (European Qualifying Examination).

Jest to wymagający sprawdzian, odbywający się w jednym z wybranych przez kandydata języków urzędowych EPO: angielskim, niemieckim lub francuskim. Egzamin sprawdza wiedzę z zakresu znajomości europejskiego prawa patentowego, Układu o Współpracy Patentowej (PCT) oraz Konwencji Paryskiej.

Osoby podejmujące się tego wyzwania określają je mianem „najtrudniejszego egzaminu świata”. Nagrodą są jednak niebywała satysfakcja i znacznie rozszerzone możliwości zawodowe. Uprawnienia profesjonalnego pełnomocnika przed EPO można uzyskać niezależnie od uprawnień polskiego rzecznika patentowego. Więcej o realiach przygotowywania się do egzaminu EQE można przeczytać na Blogu JWP <https://www.jwp.pl/blog/post/najtrudniejszy-egzamin-swiata/>, a aktualne informacje na ten temat znajdziecie na stronie EPO: <https://www.epo.org/learning/eqe.html>

05

Ścieżki kariery

Droga do uzyskania uprawnień rzecznika patentowego jest dosyć długa i pracochłonna. Czy zatem warto poświęcić tyle wysiłku by zdobyć ten zawód?

Najpierw należy odpowiedzieć sobie na kilka pytań:

- Czy jestem niezależną i samodzielną osobą?
- Czy lubię się uczyć i wciąż poszerzać swoje horyzonty?
- Czy mam analityczny umysł i łatwość formułowania myśli?
- Czy fascynuje mnie poznawanie kreatywnych ludzi i ich nowatorskich rozwiązań?
- Czy interesują mnie także zagadnienia związane z zarządzaniem firmą lub projektami badawczymi?

Jeśli odpowiedź na większość tych pytań brzmi TAK, to jest to praca dla Ciebie.

Rzecznik patentowy ma wiele **możliwości rozwoju**. Do wyboru są kancelarie prawnopatentowe, praca w sektorze prywatnym, w branżach generujących dużo nowych rozwiązań technicznych lub innowacji produktowych lub w instytutach naukowo-badawczych. Bez względu na to, którą ścieżkę wybierze kandydat, na pewno spotka się z ciekawymi wyzwaniami, różnorodnymi zagadnieniami, będzie rozwiązywał wciąż nowe problemy i spotykał ciekawych, twórczych ludzi.

Osoby wybierające pracę w **kancelarii rzeczników patentowych** mogą wspinać się po szczeblach kariery, aż do osiągnięcia pozycji partnera lub wspólnika. Praca w kancelarii daje też możliwość kontaktu z różnymi aspektami prawa własności przemysłowej, z wieloma branżami, a także z ciekawymi przypadkami.

05

Ścieżki kariery

Praca na rzecz dużych **koncernów**, w których ważną rolę odgrywają **badania naukowe, patenty i innowacje**, jest wąsko wyspecjalizowana. Wymaga gruntownej wiedzy z danej dziedziny i ścisłej współpracy z personelem naukowym. Rzeczników patentowych najczęściej potrzebują firmy z branż takich jak farmaceutyczna, biotechnologiczna, chemiczna, elektroniczna lub motoryzacyjna.

Inną możliwością jest praca w **korporacjach**, często posiadających bardzo rozbudowaną politykę ochrony własności intelektualnej i przemysłowej, gdzie praca rzecznika wymaga strategicznego myślenia wpisanego w działania biznesowe i marketingowe.

Wynagrodzenie rzecznika patentowego zależy od stażu i miejsca pracy. Według ogólnodostępnych źródeł zarobki rzeczników kształtują się pomiędzy 4920 a 9080 PLN brutto, mogą być jednak wyższe lub niższe (źródło: <http://wynagrodzenia.pl/moja-placa/ile-zarabia-rzecznik-patentowy>)

Rozmowa z rzecznikiem patentowym

06

Piotrem Mierzwińskim

Fundacja JWP: Dlaczego rzecznik patentowy?
Co podyktowało wybór takiego zawodu?

Zacząłem studia na Politechnice Warszawskiej z myślą o konstruowaniu układów scalonych, nawet kilka moich projektów zostało zrealizowanych. Jednak w trakcie studiów na Politechnice odkryłem swoje zainteresowania prawnicze. Tak trafiłem na Uniwersytet Warszawski, na prawo. Przez dłuższy czas nawet nie wiedziałem o istnieniu zawodu rzecznika patentowego. Pamiętam nawet, że przy okazji wyboru seminarium magisterskiego prowadzący zachęcał mnie do zainteresowania się Konwencją o patencie europejskim. Nie wzbudziło to wówczas mojego zainteresowania...

Tak naprawdę dopiero w przypadkowej rozmowie z koleżanką dowiedziałem się o tym, że jest taki zawód, w którym moje wykształcenie może być atutem. Postanowiłem się tym zainteresować i tak trafiłem do jednej z pierwszych edycji **Rzeczników Talentów** prowadzonych na Politechnice Warszawskiej. Co prawda nie wygrałem konkursu o staż – moje odpowiedzi były „zbyt prawnicze”, ale dowiedziałem się więcej o prawach własności intelektualnej.

Miałem też pecha, bo minąłem się z terminem naboru na aplikację rzecznikowską, który odbywał się wtedy co 3 lata, więc swoje plany zrealizowałem dopiero po pewnym czasie.

Rozmowa z rzecznikiem patentowym

Piotrem Mierzwińskim

05

Fundacja JWP: Jakie predyspozycje pomagają w nauce i przygotowaniu do zawodu podczas aplikacji?

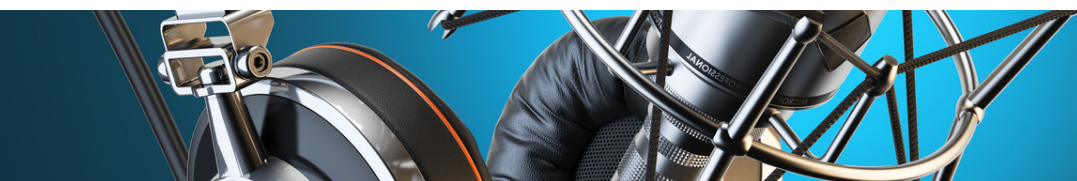
Z tego co zaobserwowałem, osobom z wykształceniem technicznym jest dużo łatwiej przyswoić sobie zagadnienia prawnicze, niż osobom z wykształceniem prawniczym przyswoić zagadnienia techniczne. Ale z drugiej strony aplikacja to nie studia inżynierskie, zdecydowana większość problemów dotyczy jednak prawa i jego stosowania.

Fundacja JWP: Jak wykształcenie wpływa Twoim zdaniem na możliwości rozwoju w zawodzie rzecznika patentowego?

Na pewno dużym atutem są szerokie horyzonty. Moim odkryciem było, jak duże znaczenie w zawodzie rzecznika ma pewne zacięcie lingwistyczne. Z jednej strony mamy ściśle techniczne informacje, a z drugiej język prawniczy i te dwa aspekty trzeba pogodzić. Nawet w dziedzinie znaków towarowych można natrafić na ciekawe wyzwania lingwistyczne.

Fundacja JWP: Na jakie trudności podczas aplikacji rzecznikowskiej może natrafić osoba z wykształceniem technicznym a jakie osoba z wykształceniem prawniczym?

Trudności, to raczej kwestia indywidualna i trudno mi to ocenić. Ja miałem zarówno wykształcenie techniczne, jak i prawnicze, więc nie jestem obiektywny. Dla mnie największym problemem było zdobycie odpowiedniego doświadczenia praktycznego, a na to już sama aplikacja wpływa w mniejszym stopniu.

Rozmowa z rzecznikiem patentowym

Piotrem Mierzwińskim

05

Fundacja JWP: Czy praca w kancelarii patentowej pomaga podczas odbywania aplikacji rzecznikowskiej?

Zdecydowanie tak. Teoretycznie można odbyć aplikację nie pracując w kancelarii, ale zdanie egzaminu bez chociażby odrobiny doświadczenia jest bardzo trudne. A najlepiej doświadczenie zdobywa się w kancelarii patentowej.

Fundacja JWP: Co z perspektywy czasu i doświadczenia poradziłbyś kandydatom na rzecznika patentowego?

Moja rada to jak najszybciej zacząć ćwiczyć opisy patentowe oraz, o ile to możliwe, brać udział w rozprawach w sprawach spornych przed Urzędem Patentowym lub w sądzie w sprawach dotyczących własności intelektualnej. Można się z nich bardzo wiele nauczyć.

fundacjaJWP

■ ■ ■ POMYSŁ | PATENT | ZYSK

www.jwp-fundacja.pl

fundacja@jwp-fundacja.pl

Karolina Tołwińska

PR Manager

e: karolina.tolwinska@jwp-fundacja.pl

t: (48) 601 301 510

Autorka raportu